Ч. 49 (12.415). Львів, середа 5. березня 1930. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Сучасна сільсько-господарська кріза.

Прага, 1. березня 1930.

На хліборобські землі налягає важка економічна кріза. Терплять від неї не лише рільничі краї, як Польща, Угорщина, Югославія, Румунія, Болгарія, але й промислова Німеччина та Чехословаччина мають повну голову журби, як охоронити свою сільсько-господарську — рослинну і тваринну — продукцію, що стає менше люкративною і не рентовною. Сільсько-господарська скрута не обмежується лише до Европи. Вона гнітить і заморські суто аґрарні землі як Канаду, Арґентину, Австралію та Бразилію, захоплює своїми наслідками і краї промислові та дає почин до загальної господарської крізи. Промисл тратить велику часть своїх, за кращих обставин постійних консументів, бо рільниче населення, яке плодів своєї цілорічної праці наслідком браку попиту чи низьких цін не може чи не хоче продати, вяже свої менші або більші капітали і прибутки нечинно в сільсько-господарських продуктах. Тому, що воно змушене обмежити власні потреби до мінімум і не може купувати товару в таких кількостях як тоді, колиб ті продукти продані були в час і за можливі ціни. Не проданий промисловий товар, іде на склад, стає мертвим, непродуктивним капіталом і приносить промислові дальші тяжкі, неминучі втрати. Хліборобська кріза має на промислову чинність ще дальший не менше шкідливий і відємний вплив. Сільсько-господраська продукція творить щорічно нові капітали, але вони стають щойно тоді загально корисними, коли на ринку збуту найдуть бажаний попит з відповідними цінами. Господар, що продав збуваючу часть свого річного прибутку консумує звичайно з одержаного гроша часть на репродукцію свого варстату праці, іншою частю заспокоїть найбільше пекучі потреби, останок заощадить і відложить на чорну годину. Цей заощаджений гріш, льокований у грошових установах, щадницях чи банках, творить щорічний приріст нового грошового капіталу, з яким господарський загал вже наперед числиться і болючо зносить, коли очікуваний приріст не приходить. На грошовім торзі повстає менше або більше напруження, відсоткова стопа зростає, кредит дорожіє і некорисно впливає на промисл, бо ціна сирівця і продукції підноситься та автоматично зменшує можність конкуренції і збуту.

Мимоволі насувається питання, яка причина згаданої крізи, як довго вона буде трівати та чи істнують засоби і методи, якими шкідливі наслідки латентної скрути можна припинити а нагромадженим продуктам і товарам знайти пригожі ринки збуту і успокоюючі ціни. Вже сам факт, що сільсько-господарська скрута захопила не лише европейські, але й заморські краї, піддуває нам думку шукати її причини де інше і глибше, ніж у звичайній надпродукції і сучасній сатурації (насичености) торгу. Всі признаки, серед яких сучасна кріза продовжується, вказують, що її причиною в европейських рільничих краях є поворот золота до його давної господарської функції, іншими словами, що золото, яке по бурхливих воєнних, а ще більше повоєнних часах, знов стає одиноко можливою основою і мірилом вартости та ціни, вирівнює цінові ріжниці, які настали в часі тезаврації золота, коли господарські його функції були менше або більше обмежені або й зовсім застановлені. Стан цей можнаб до певної міри назвати інфляцією золота, яка у своїх наслідках мусіла викликати зміни в дотеперішній ціновій рівні і внести до господарської чинности новий фермент, який скінчиться щойно тоді, коли ціни усталяться в певній реляції до золота. Треба погодитися з фактом, що упадок цін сільсько-господарських продуктів, хоч і є явищем переходовим, то все таки потріває ще кілька літ і не піднесуть радикально цін ні державні синдикати, ні митна охорона, ні монополі, ні інші методи, якими поодинокі держави стараються підтримати і охоронити свою рільничу продукцію. За те всі ті засоби принесуть іншу, безперечно велику користь, що злагідять надто острий перехід до цін на основі реляції до золота і таким чином охоронять до певної міри господарське життя перед новими нагальними і небезпечними потрясеннями.

Заморські хліборобські землі мають під цю пору без сумніву всі дані, потрбіні для господарського розквіту і добробуту. Мають за собою довгий ряд літ високої конюнктури, продукують збіжа високої вартости і вміють аж до дрібниць приноровитись до бажань і попиту консумента, мають знамениту орґанізацію торговельну і їхні збіжеві пулі, подібно як у промислі, успішно реґулюють ціни, а мимо всього дошкулює їм сільсько-господарська кріза. Це тому, що тяжать на них високі відсотки, які мусять платити Ню-Йоркови за кредити, затягнені давніше в часі найвищої конюнктури на скору розбудову і нові інвестиції, щоби могти успокоїти здвоєний попит зголоднілого і виснаженого европейського консумента. Відсотки ті є так високі, що калькульовані до цін винішнього продукту підносять значно їх рівень, наслідком чого гладкий збут заломлюється.

В результаті як заморський фармер так і його европейський побратим потребують дешевого кредиту, перший щоби міг конвертувати гнітучі позички в Ню-Йорку, другий щоби міг перечекати перехідний час, заки золото заступить папір, а вирівняються ціни. Гроші і кредит дешевіють обнижуванням дисконту, а тому недавне його обниження в великих грошових центрах, як у Берліні, Амстердамі, Парижі, Льондоні, Ню-Йорку і задумувані дальші обнижування поможуть без сумніву сільсько-господарській продукції у її змаганнях із шкідливими наслідками крізи. Ініціятори постепенного обнижування дисконтової стопи мають зовсім інші пляни і наміри, ніж поміч сільсько-господарській продукції. Незадовго буде виложена до підписування перша серія „німецької репараційної позички 1930" в номінальній висоті 1.200 міліонів зол. франків. Облігації тієї позички тяжко булоб ульокувати без попереднього приготування грошового торгу на таку трансакцію, тому міродатні фінансові круги стараються викликати плинність і достаток гроша обниженням дисконту. Таким, одиноко доцільним режімом не лише що осягнуть легке розміщення облігацій репараційної позички, але посередньо поможуть ще й іншим складовим частям господарської машини, в нашім випадку сільсько-господарській продукції, в часі важкої крізи.

Інж. М. Колтунюк.

Добро школи.

Зміст промови посолки Мілени Рудницької на пленарному засіданні сойму 28. лютого ц. р. в дискусії над зміною § 58. учительської прагматики (про переношення учителів).

Висока Палато! 58 стаття закону про вчительську прагматику, або як каже офіціяльний його наголовок, закону про службові відносини вчителів, була в останніх роках так часто і всебічно обмірковувана однаково в педаґогічних часописах, що й на учительських зборах, ба навіть щоденній пресі, ця стаття була теж предметом таких вичерпуючих нарад Високої Палати, коли в 1926 ро. рішали вчительську прагматику й тепер в освітній комісії, що справді важко сказати про цю справу щось нового. Тому забираючи голос у дискусії над зміною цієї статті, здаю собі справу, що всупереч моїй волі й знанню можу повторити арґументи, які вже колись сказав хто чи написав.

Передусім можу ствердити, що прагматика останніх літ доказала, що правильним було побоювання тих пп. послів, а між ними в першому ряді представника Українського Клюбу, які в 1926 р. при ухвалюванні закону про службові відносини вчителів перестерігали Високий Сойм перед цією, ославленою вже сьогодні 58-ою статтею. Їх передбачення здійснилися. Ст. 58 не служила доброві школи, лише під покришкою добра школи стала зброєю в руках правлячої партії, стала претекстом до нарушування громадянських прав учителя, загарантованих конституцією. Десятки прикладів свідчать про те, що не „добро школи" було суттєвою підставою поведінки шкільних властей при переношуванні вчителів, лише, що правдивою причиною перенесення учителів з одного кінця краю на другий — були політичні обрахунки. Переносять учителя за його політичні погляди, шиканують його за громадську працю, за виконування посольського мандату, або просто тому, що він не подобається цьому чи другому провінціональному кацикові, який в даній хвилині трясе селом чи містом. Іронія долі схотіла, що статтю, яка явилася у законі під диктатом п. Стан. Ґрабського, тодішнього міністра освіти, нині відчувають на своїй шкурі люди його політичного табору. Пословиця каже, що палиця має два кінці.

Прошу Високої Палати — якщо 58 стаття учительської прагматики, яка говорить про перенесення учителя для добра школи, така небезпечна для польського вчителя, то тим грізніша показалася відносно вчительства українського. Без пересади можна сказати, що вона дала шкільній та політичній владі (бо прецінь шкільна влада підпорядкована адміністраційній) зброєю для ведення боротьби з учительством української національности. Треба памятати, що сама буква закону не має вел. значіння; що більше значіння має дух закону, передовсім дух, яким є переняті його виконавці. Тим часом виконавцями вчит. прагматики були і є досіль люди, яких — як учить досвід — важко хіба підозрівати в прихильності й доброзичливості до українського вчительства і взагалі до культурного розвитку українського народу.

Цілу низку фактів перенесення українців-вчителів на основі § 58. подав товариш Великанович і повторяти їх не буду. Хочу тільки звернути увагу на одну сторінку проблеми, знаної під назвою „стабілітас льоці", бо цю стабілізацію перекреслює сама 58 стаття.

(В дальшому промовець широко обговорює значіння стабілізації учителів з оглядів педагогічних і громадських, змальовує психічний стан учителя, ніколи непевного своєї долі, врешті переходить до обговорення специфічних відносин на українських землях у Польщі та звязок методи самодіяльного перекидування учителів з руїною українського шкільництва та з боротьбою за школу з матірньою мовою навчання. Окремо промовець малює жахливу картину українців-абсольвентів учительських семинарій, даремне шукаючих посад, коли українські землі залиті польськими силами, та гостро полемізує з міністром Червінським, який признається до ведення політики в шкільництві „для педагогічних цілей". Кінчає свою промову слідуючим зворотом):

„Ми є прихильниками безоглядної стабілізації учителя на місці його праці. Ми достаточно пересвідчилися, що поняття добра школи є таке еластичне, таке розтяжне, що можна нагнути його до всякої примхи тих, що мають у руках владу. Якщо вчительська прагматика передбачує численні і високі кари за службові

провинні аж до позбавлення права навчання в
цілому шкільництві, то навіщож залишати це
„добро школи“, як фіртку для шиканування
вчительства. Примітивне почування справедли-
вости бунтується проти того, щоби карати
ачителя і то карати його так діймаючо, без ви-
ни з його сторони, бо коли би була вина, то
преціпь влада могла би приноровити дисциплі-
нарне слідство. Пропонована новеля закону
так формульована, що вона дасть змогу дальше
несправедливо й незоправдано переносити вчи-
телів і дальше буде вона політичною зброєю,
скермованою головно проти т. зв. національних
меншин. І тому думаємо, що перенесення учи-
теля для т. зв. добра школи мусить щезнути зі
шкільної прагматики.

ЗА ОКЕАНОМ.

Кілька даних про жертвенність української заокеанської еміграції.

По довшій перерві наспіло до нас кілька
чисел амер. „Свободи“, з яких вибираємо
кілька даних про жертвенність українських емі-
грантів на потреби старого краю і свої власні.
Так Обєднання українських організацій в Аме-
риці зібрало в грудні 1929 р. 4.638 долярів, з
чого призначило на дім українських інвалідів
у Львові 2.000 дол., на допомогу інвалідам 800
дол., на „Рідну Школу“ 225 дол., на політичних
вязнів 200 дол., на Народній Дім у Сяноці 75
дол., на кооперативу „Віра“ в Куйдинові 60
дол., на письменників 50 дол., на студентів у
Подєбрадах 50 дол., на Т-во „Просвіта“ у
Львові 50 дол., на Т-во „Січ“ у Відні 25 дол. —
Свого часу громадянин К. Лисюк з Ню Йорку
започаткував збірку 100-долярових датків на
фонд будови дому українських інвалідів у
Львові. Він зложив перший суму 100 долярів
до каси Обєднання і закликав дальших 99 гро-
мадян та установ, які пішлиб за його прикладом
і зложили по 100 долярів на згадану ціль. За-
клик п. Лисюка найшов вдячний відгомін: з
найновіших чисел „Свободи“, яка подавала ви-
кази всіх жертводавців разом з їх дописами в
цій справі, видно, що вже рівно сто наших аме-
риканських громадян та установ зложило по
100 долярів на фонд будови дому українських
інвалідів у Львові, себто разом 10.000 дол. Ду-
маємо, що 100-долярові збірки на отсю гарну
ціль будуть ведені дальше. — На будову Укра-
їнського Сиротинця при Українському Нар. Со-
юзи зібрано по конець грудня 1929 р. 46.255.96
долярів. — Недавно започатковано в Америці
також збірки на стипендійний фонд ім. пок. Се-
мена Ядловського і на памятник на його моги-
лі на Лемківщині. На перший фонд зібрано досі
(до 1. січня 1930 р.) 726 долярів, на другий 298
долярів. — Позатим, як це видно з численних
відозв і виказів жертв у „Свободі“, ріжні окре-
мі комітети й гуртки збирають в Америці гроші
на будову читальняних і кооперативних домів
тощо. Деякі з цих збірок на льокальні цілі в
старому краю дуже поважні і доходять нерід-
ко до тисячки й більше долярів.

Четверта партія в Анґлії.

Як ми вже писали в „Ділі“ з дня 13. лютого,
льорд Бівербрук творить нову анґлійську пар-
тію, яка зватиметься „Партією Зєдинення Імперії“.
Головним завданням цеї четвертої анґлійської
партії є обєднання всіх частин анґлійської дер-
жави в одну економічну єдність, якаб вистарча-
ла сама собі й митами охоронила себе від імпор-
ту з чужих держав. Економічну самовистарчаль-
ність Анґлії мало би скріпити введення зовсім
вільної й необмеженої торговлі між поодинокими
провінціями й домініями анґлійської імперії.
Льорд Бівербрук доказує в пресі, що Анґлія мо-
же вистарчити сама собі що до рільничих і про-
мислових потреб та запотребування харчевих
продуктів, тільки треба митами охоронити ан-
ґлійські кольонії від чужинецької конкуренції.
Противники Біверборука запевняють, що плян
його не може бути здійснений, тому, що домінії
не згодяться на вільну торговлю з центральною
Анґлією та усунути митні кордони; Канада та
Австралія давно стремить до унезалежнення сво-
го промислового життя від Анґлії, а Індія стоїть
напередодні унезалежнення себе або й домашньої
війни. Льорд Бівербрук переконаний, що домінії
і провінції у власнім інтересі приймуть його
плян перетворення всеї анґлійської імперії в еко-
номічну самовистарчальну єдність, бо скоро са-
мі переконаються, що дотеперішня господарка
Анґлії була причиною безробіття і промислової
крізи. Консервативна партія Болдуїна, на думку
Біверборука, змінила Анґлію у велику бюро-
кратичну машину, через що в Анґлії утрачена
всяка особиста ініціятива, зменшена продуктив-
ність і демократія перетворилась у мертвий ор-
ґанізм, не оживлений свобідним виявом сил по-
одиноких частин держави. Домінії і кольонії від-
межовані від Льондону митними кордонами, а
чужі держави заливають Анґлію своїми продук-
тами. Нова партія льорда Біверборука ставить
собі за завдання повалити ці митні барієри, які
між домініями, кольоніями і Льондоном побуду-
вали консервативні Болдуїна та побудувати мит-
ні кордони тільки проти імпорту виробів і про-
дуктів чужих держав. Нова партія думає також
боротись з протекціонізмом, який розпаношився
під владою лібералістичної бюрократії.

Льорд Бівербрук це 50 літній, енерґічний й активний журналіст і власник кількох журналів та ґазет. До 30 року життя він працював у Канаді, де доробився маєтку, вернув до Льондону, де його вплив і популярність зростають з кожним днем. Завдяки його зручности, й журналістичному хистові „Дейлі Експрес“ осягнув цього року 1.900.000 тиражу. Сам він пише дуже мало, але має великий вплив на журналістику й політику тільки своєю особистістю, вмінням орґанізувати видавничі справи та зєднувати для себе людей навіть протилежних світоглядів.

Зміна уряду в Югославії?

Віденські часописи приносять несправджену вістку, начеб заносилося на зміну уряду в Югославії. Як будучого керманича уряду називають Нінчіча.

Матеріял чи орґанізм.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, конець лютого 1930.

I.

Питання ганебне, негідно імени людського; питання старе, як світ, і все ще сучасне.

Це питання пережило ріжні фази: жінка чи повна людина; невільник чи повноправний громадянин; кріпак чи гідний уваги пан; „бидло“, „чернь“, „смерди“ чи вища „раса“; „буржуй“ чи поважний „пролетар“; національна меншість чи пануючий нарід.

На наших північно-західних землях, хоча й вживається терміну „національна меншість“ у приложенні до нашої фактичної більшости, але в дійсности цей термін в устах наших опікунів є пустим звуком.

В понятті „національна меншість“ міститься визнання нації чи її частини в межах тої чи іншої держави. А значить — і визнання прав на національне життя, плекання національних особливостей свого духа, культури, побуту, мови і т. д. Де цього нема, там іґнорується зміст і обєм поняття „національна меншість“.

Чи фактом є трактування нас, як нац. меншости, себ-то визнавання українства, як нашого національного єства?

II.

Після 1926 року, коли ніби-то мали скінчитися в житті всякі „неправосьці“, поняття „національна меншість“ почало помітно виходити з ужитку. І раніше ніхто так старанно не усував його зі своєї практики, як санаційний табор. Гасло „співжиття“ стало печаткою на домовині, в якій мало назавжди упокоїтися українство, як окремішність, як „національна меншість“, хоча в дійсности є вона більшістю.

Ріжниця між ендеками й санаторами та, що перші, не скриваючись, що хочуть нас спольонізувати, не заперечували „поняття національна меншість“; санатори-ж, ідучи до тої самої мети, викинули з ужитку це поняття.

Санатори виклику до бою не роблять, знищити нас не загрожують. Вони лише кличуть до „співжиття“, до спільної хати, до мішання культур, побуту, психіки, співпраці, спільних представників у парляменті, спільних вечер, забав, театру, хорів володіння землею й т. д.

Це називається гуманність, усунення з життя „неправосьці“.

Аби лише затерлися ті межі, за якими рівно простяглася „національна меншість“, частина окремої нації, українство. Аби лише була перервана гребля й те, що по той і по цей її бік змішалося. А що з цього має вийти, відомо: те, що вийшло з колишнього мішання й співжиття шляхти.

Щоб перервати цю греблю, санатори усувають усе те, що зберіглося після ендеків. Зачиняє „Просвіти“ в чотирьох повітах, кооперативні свята, курси забороняються, або гальмуються; філії „Сільського Господаря“ не реєструються; викинуто силоміць послів і сенаторів, яких найвищий суд потроху деклярує, як неправильно

Д-Р ВОЛОДИМИР ЛЕВИЦЬКИЙ. 6)

Революційні течії в сучасній фізиці.

(Докінчення.)

Тут можемо подати лиш остаточні висліди, до яких прийшов Гейсенберґ та інші учені, як Борн, Бозе, Паулі, Фермі, Дірак; всі вони розвинули т. зв. **статистичну механіку.** На основі математичних теорій прийшла ця механіка до погляду, що є **абсолютно неможливо,** точно визначити рівночасно положення електрону та його скорість. **Дороги** поодинокого електрона ми не можемо означити, а всі висліди атомістичної теорії кажуть лиш про **імовірність** означених положень електронів у даних моментах часу; отже вони мають лише **статистичне значіння.** Коли-ж докладний опис атомістичних явищ у дусі клясичної механіки є немислимий, **то закон причиновости не має для фізики значіння.** Бо цей закон, згідно з яким точне знання теперішности позваляє на докладне обчислення будучности, стає безпредметовий, якщо ми не в силі осягнути точного знання теперішности.

Всі наші закони природи мають лиш статистичне значіння, вони є лиш висловом пересічних результатів та вказують **лише** як мога найбільшу імовірність: що станеться це, а не те. Як уже виходило в части з теорії Шредінґера, а головно з глубокої математичної концепції Гейсенберґа, ми можемо лише з більшою або меншою імовірністю заключати, що дана причина чи дане явище потягне за собою таке, а не інше друге явище. Ми не маємо певности, що часом не зайде таке явище в атомістичнім світі, якого імовірність була дуже а дуже мала (хоча би одна на біліон), а не те, якого імовірність є дуже велика (напр. один на десять).

А все-ж з електронів збудований увесь фізичний світ, а закони, що ним кермують, є лиш відбиттям законів, що кермують мікрокосмом атомів. Тож коли у мікрокосмі усі закони природи мають лиш статистичне значіння та є лиш висловом найбільшої імовірности, що якесь явище буде мати місце (станеться), то з таким самим правом можемо заключати, що і для індивідуальних процесів макрокосму закон причиновости має лиш статистичне значіння. А що для статистичних процесів побіч дуже імовірних випадків можливі є й дуже мало імовірні процеси, то на основі математичного закону великих чисел*) невиключені є навіть й неможливі на звичайний погляд випадки, які пересічна людина зачислює до катеґорії т. зв. „чудес“.

5. Механіка хвиль, яку я старався представити тут бодай сяк-так приблизно, є покищо експериментом, та який щораз більше тратить характер т. зв. „Gedanken-Experimentes“ а набирає щораз більше конкретного значіння, хоча неможливо вже нині сказати щось про остаточний вислід. Зате бачимо тут одну річ, яку я кілька разів підчеркнув, а саме дуалізм у підході до явищ. Колишня еманаційна теорія світла Нютона мусіла уступити моністичній, що так скажу, хвилястій теорії світла, яка святкувала сто літ величаву побіду. Та нині бачимо, що в теорії світла мусимо завертати до дрожань матеріяльних частинок, електронів. З другого боку бачимо, що також моністична теорія матерії, яка царювала віками, мусить уступити із свого непохитного становища та допустити істнування побіч матерії якихсь хвиль, що ми їх називаємо „матеріяльними“, бо годі покищо найти більше підхожу назву. Цей дуалізм в обох тих ділянках фізики є доволі цікавий, бо він каже, що нема матеріяльних частинок без прикмет хвилі, а хвилі без ознак матеріяльних частинок. Він поставив фізику перед великою дилемою, якої досі на покищо не в силі розвязати. Чи колись удасться винайти якусь нову форму, яка би обєднала обі ті сторони в одній суцільній теорії, годі нині передбачити; це імовірно музика далекої будучини.

Одно видається ясне, а саме, що матеріялістичний світогляд Ляметрі, Фаєрбаха, Бюхнера та інших, що раз уже збанкрутував при кінці XIX ст., та який знов відживає та хоче накинути свої безкритичні погляди безкритичним масам, бо оперує вислідами з „абсолютного“ закону причиновости, та якому, як тому „духови“ Ляпляса все відоме взад та вперед, нині, коли причиновість тратить своє абсолютичне значіння, минеться імовірно безповоротно. Місце монізму займе — як уже нині маємо познаки цього — якийсь вищий, достойніший світогляд. Та це виходить уже поза межі фізики.

Лютень 1930 р.

*) Цей закон Бернуліїв каже, що коли будемо повторяти якийсь експеримент, якого корисний для нас вислід має, скажім імовірність один на тисяч, міліони і міліони разів, то пересічно цей корисний вислід випаде що кожних тисяч разів.

обраних; заложено спільну „Рідну Хату“, спільний театральний комітет і спільні кооперативи, каси й т. д.

Словом, усе те, що підходить під поняття „національної меншости“, а значить національної відрубности й самостійности, нищиться „гуманішим способом“, з поцілунком, усмішкою, співом і декламацією про Зратерство.

Нагоди й місця до прийняття ендецького виклику на бій і до „смерти з честю“ нема. Справа поставлена так, щоб українці, як національна меншість, вимерли непомітно для самих себе, без бою й болю й... без чести: ганебною смертю байдужости й ренегатства.

А подекуди — і братовбивства, для якої акції занято першоклясних операторів, щоб не вжити гіршого слова. І все це окружено яскравими прапорами співжиття, братерства й „правовости“; урочистостями, співами й театральними „дійствами“; поезією й містикою єднання двох братніх народів і культур

III.

Ось уся маленька ріжниця між ендеками й санаторами.

Ті мимоволі визнавали нас на практиці за національний орґанізм, бо визнавали за противника, якому робили виклик. Ці цілковито нехтують нас, як „меншість“, як живий орґанізм, і практикують як матеріял для ступневої лагідної переробки.

Ті, загрожували нас, — як орґанізм, вбити; ці обіцяють нас влити у свою форму, як якусь звичайну масу.

Хто з них більше помиляється, не будемо їх переконувати.

Але ті, що вміють дивитися на наші маси не через санаційні окуляри, бачать, що погляди й методи і тих і других є однаково помилковими й безвидійними. Ми є орґанізмом досить життєздатним і відпорним, а не матеріялом, у чому могли їх переконати минулі нещасливі століття.

В. Островський.

Льойд Джордж кидає ліберальну партію.

Орґан нової партії „Зед Вел. Британії“, утвореної льордом Бівербруком „Дейли Експрес“ повідомляє про поважні непорозуміння в ліберальній партії. Ліберальну партію кидає Льойд Джордж, наслідком становища, яке заняв провідник лібералів Гечінсон у справі голосування над углевим законом.

Катастрофи на Сицилії.

На Сицилії обсунулося богато скель і землі з гір і заподіяли величезні шкоди. Звали землі ушкодили винниці й огороди та будинки. Рівночасно засипали три гірські потоки. Вода не може найти відпливу, її збирається богато й вона загрожує околиці. В Ліворні по доші ріки виступили з берегів. Нижчі дільниці міста під водою.

Проти червоного терору.

Протест женевських українців.

Товариство українських студентів і вся українська кольонія в Женеві ухвалили на спеціяльних зборах протест проти червоного терору, що його виконує там уряд московських насильників, чужий українському народові і землі. Женевські українці звертаються до всього цивілізованого світа з проханням піднести голос протесту й піддержати рух, спрямований проти нечуваного більшовицького гніту на Вел. Україні, що веде до вбиття культури й цивілізації.

Протест лекторського персоналу Української Господ. Академії в Подебрадах.

Лекторський персонал Української Господарської Академії в Подебрадах (ЧСР) за підписами всіх професорів, доцентів, лекторів, асистентів і професорських стипендіятів видав друком летючку з резолюціями-протестом проти масових арештів на Вел. Україні.

Наукове життя на еміґрації.

З діяльности Українського Наукового Інституту в Берліні.

Діяльність Українського Наукового Інституту в Берліні в минулім зимовім семестрі виявлялася, як звичайно, в упорядженні публичних викладів німецькою й українською мовою. Німецькі виклади відбувалися в авдиторіях берлінського університету, українські в салі Інституту. Протягом зимового семестру 1929—30 р. були прочитані такі німецькі виклади: 1) проф. І. Мірчук — „Месіянізм у словян“; 2) доц. В. Залозецький — „Памятки старого візантійського малярства на Україні“; 3) проф. К. Лоський — „Орґанізація місцевої управи на Радянській Україні“; 4) проф. Д. Дорошенко — „Німецьке право на Україні“; 5) доц. В. Залозецький — „Іконостас у Богородчанах, як визначне діло в історії східньо-европейського малярства“; 6) доц. М. Дольницький — „Україна як ґеографічна індивідуальність“.

Українською мовою були прочитані виклади: 1) проф. Д. Дорошенко — „Йосиф Добровський і перший конгрес славянських фільольоґів у Празі“; 2) проф. І. Мірчук — „Студії з історії релігії і інтернаціональний конгрес у Лунді; 3) доц. В. Залозецький — „Звіт з наукової подорожі до Царгороду й Малої Азії“; 4) д-р В. Крупницький — „Гетьман Мазепа в світлі тогочасної німецької журналістики“.

Крім публичних викладів провадились в Інституті систематичні курси: проф. Д. Дорошенка: „Огляд української історії“, проф. І. Мірчука: „Славянська фільософія“ й доц. В. Залозецький: „Вправи з порівняючої історії мистецтва Сходу і Заходу зі спеціяльним узглядненням українського мистецтва“. Д-р К. Близнюк провадив курс німецької мови для починаючих.

Інститут видав на початку семестру 2-й том своїх „**Abhandlungen**“ (оцінка цього тому була подана у свій час на сторінках „Діла“). Незабаром вийде у видавні „**Deutschtum und Ausland**“ книга, зложена членами Інституту: „**Das geistige Leben der Ukraine in der Vergangenheit und Gegenwart**“. В ній уміщено статті Д. Антоновича, Л. Білецького, Д. Дорошенка, В. Залозецького, З. Кузелі й І. Мірчука.

Інститут мав у минулім семестрі 7 стипендистів І-ої катеґорії (аспірантів) і 16 стипендистів II-ої катеґорії. При Інституті істнує „Українське Академічне Товариство“, яке також уладжує публичні виклади українською мовою.

Дивні ревізії.

(Допис з Ярослава.)

Дня 25. лютого ц. р. в год. 2.45 після обіду звилась ярославска поліція в убікаціях ПСК в числі до 20 осіб разом з тайними агентами, заявляючи, що прийшли з розпорядження комісаріяту пол. в Ярославі перевести ревізію в ПСК, бо є підозріння, що тут находяться якісь матеріяли, звязані з приналежністю до УВО. Тому, мовляв, належить їх перед ревізією добровільно віддати. На таку заяву представників поліції дир. ПСК д-р Петро Прибитківський з обуренням відповів, що в ПСК нема жадних подібних матеріялів, з тому він протестує проти такої ревізії. Колиж поліція всеж таки гостро заявила, що вона сама переведе ревізію, тоді директор ПСК зажадав від неї відповідного документу про дозвіл на ревізію. На це поліція заявила, що такий документ доручить пізніше, що й зроблено дня 26. лютого, а саме повіт. суд у Ярославі постановив дня 26. лютого ц. р. затвердити ревізію, перепроваджену дня 25. лютого орґанами тут. комісаріяту, бо істнувало, мовляв узасаднене підозріння, що в ПСК находяться протидержавні брошури, а з причини наглости справи судове зарядження („полєцене“) не могло бути видане перед ревізією, при чому у вступі цього документу сказано, що йде про діяльність „антидержавну і вивротову“.

Цілий отже будинок був негайно обсаджений поліцією, склад ПСК замкнено і приступлено до ревізії. В цім часі частина поліції розійшлась до приватних помешкань осіб: д-ра Прибитківського, Василя Серкізовського, книгов. ПСК, Теодора Кукіля, нач. складу ПСК., Івана Грицюшки, ст. прав і секр. філії „Просвіти“ в Ярославі.

Ревізію переведено дуже докладно. На складі перекинено всі товари, дивились навіть до малих пуделочок від затрасок. У канцелярії ПСК кожний папірець був у руках поліції. Шукали під образами, столами, стукали до стін і т. д. Крім цього переведено у вище названих особисту ревізію, як також у присутніх тоді в ПСК пп. Крайчика Івана, люстрат. ПСК і Мартина Перекаші, служб. ПСК. Ревізія тревала від години 3.15 до год. 18.30.

Вислід ревізії був той, що ні в ПСК, ні в окремих осіб не найшли нічого. При ревізії прив. осіб забрано переважно книжки змісту економічно-соціяльного, дальше такі книжки, як „Укра-

Д-Р Я. ОЛЕСНИЦЬКИЙ.

Комуніст про комуністичну державу.

2. Синдикати й бюрократи.

Так зв. троцькістів арештовано тисячами, висилано їх у найгірші місця і найстрашніші тюрми, і там поводились з ними далеко гірше, як зі звичайними злочинцями. Коли для злочинців заведено справді великі реформи: як клюби, театри, лекції, відвідини, а навіть відпустки, то з тих усіх реформ не можуть користати політичні вязні, зовсім відокремлені і позбавлені найменших полекш. Коли-ж хто з них з розпуки розпочинає голодівку, тоді зачиняють його попросту в окремій келії та полишають його власній долі.

Терор над робітництвом виконують головно за посередництвом синдикатів. Зовсім розумно питає себе Істраті: навіщо властиво в комуністичнім устрою взагалі синдикатів? У буржуазній, капіталістичній державі вони мають завдання захищати робітничу клясу перед капіталами та „хлібодавцями“. У більшовиків синдикати істнують на те, щоби держати робітництво в сліпім послуху та не дозволити на найменший прояв якоїнебудь критики. Ось його слова (ст. 190 І. том.): „Синдикати лютують з такою скаженістю, на яку давня царська охрана ніколи не спромоглась би. Бо охрана була тільки добре зорґанізованою поліцією, та її урядовці не творили секти. Тимчасом офіціяльний комунізм є сектою. Крім цього охрана не простягала своєї чорної руки аж до людського шлунка; вона загрожувала тільки праву людини мати свою свобідну думку; колиж людина не думала так само як цар, тоді вона ризикувала втратити одного дня свободу або життя, чи обоє разом. Це було все і про це люди знали. Очікуючи цього „випадку“ людина могла ще заробити на свій щоденний хліб. Перед чи після заслання, робітник, хоча діставав „чорну книжечку“, залишався робітником, якому не відмовляли праці та даху над головою. Цілком інакше є сьогодні, коли хто не думає так само, як „Політбюро“. Жорстока рука партії та хатнього синдикату — позбавляють його усього — хліба та даху над головою. Мале підозріння, а твоє місце в фабриці і твоє помешкання вже захитані. Ще один крок якоїсь нельояльности чи непослуху і ти вже на вулиці, колиж ти вигнаний зі синдикату і від праці, ніхто не може дати тобі місця. Ти засуджений на найбільшу нужду, на голодову смерть та на самогубство. А вкінці, коли ти „піднесеш голову“, бо в ній кипить, то одної гарної днини ти щезаєш і ніхто, ніхто з твоїх найближчих не знає і не знатиме, що з тобою сталося.

„Синдикати в більшовицькій державі істнують на те, щоби мати в руках всі засоби, якими робітник може заробити на своє життя, так, щоби не розділяти праці інакше, як лише відповідно до поглядів того, хто має її в своїх руках.

Через Червоні Синдикати партія удержує свій лад і послух у фабриці, робітні, маґазині, бюрі, — скрізь. Ніхто не може знайти ніякого заняття інакше як через Синдикат. А коли раз когось викинули зі Синдикату, тоді йому не лишається нічого іншого, як тільки вулька в лоб.

Що за страшну, небувалу владу віддано тут у руки людей, яких учать у державних школах, що мораль і чеснота — це буржуазні пересуди і що сам тільки матеріялізм панує над світом! І подумати, що якби навіть комуністичні школи не вчили так, а щось противного, то ще й тоді було би страшним суспільним нещастям віддать більшість населення під самовільну та необмежену владу малої жмінки людей, які не можуть чейже бути ангелами“.

Другим важким закидом Істраті на адресу більшовиків це введена ними бюрократія, але не бюрократія, якої приклади бачимо в інших західних демократичних державах, як напр. Франція, проти якої вже і там чуємо дуже гостру критику, а бюрократія так розпанілась і така всесильна, що святкує справжні орґії.

Автор наводить силу прикладів і фактів і то стверджених самою більшовицькою пресою або судами.

У р. 1926 суджено бюрократів, які мали перевести наводнення в Туркестані, та видали на це 70 міліонів рублів, з чого тільки 8 міл. ужили на цю дійсну ціль.

У р. 1928 віддали під суд урядовців, що мали перевести канал коштом 376.000 рублів, а видали на це 11 міліонів.

Від трьох літ відбудовують на Криму великий металюрґічний завод. Видано на це вже 20 міліонів... без ніякого попереднього пляну і коштоспису, а преліміновали на всю працю не не більше 20 міліонів! Аж після 4 літ обчислили, що кошта будуть щонайменше 66 міліонів.

Але ще важніше спостереження зробили тоді, коли ствердили, що кошт транспорту вугілля з Донецького басейну на Крим — буде коштувати стільки, що фабрика ніяк не зможе оплачуватись! Винуватцями були бюрократи з „Главметалю“ і „Югосталі“.

Всі ці подробиці були опубліковані в московській „Правді“ 8. вересня 1928 р.

(Докінчення буде.)

гиська Державність" Возняка. Бюлетень Гетьм. Управи і ще деяку прив. кореспонденцію.

Після ревізії задержано в комісаряті: д-ра Петра Прибитківського, Івана Грицюшка, студ. прав. Василя Серкізовського, Кукіля Теодора. На другий день пополудні після переслухання всіх випущено. Поліція дуже заінтересувалась гетьманською організацією, мовляв, це є нелегально. Для більшого авторитету спроваджено комісаря зі Львова.

З огляду на те, що всі арештовані, урядовці ПСК (крім Грицюшка), були спроваджені негайно до комісаріяту без передання біжучих справ у ПСК, грозило замкнення на другий день складу ПСК і невикуплення векслів, плати. 26. II. Д-р Прибитківський вимагав негайного переслухання, згл. відставлення навіть під ескортою всіх до ПСК, щоб на місці справу передати. Комісаріят на це не погодився, а позволив тільки передати ключ від складу постерунковому, щоб він заніс їх одному з оставших ще урядовців ПСК в ціли замкнення складу та щоб урядовець цей прибув на поліцію, де йому передадуть від арештованого Кукіля готівку, заінкасовану перед 25. II. Одначе їм заборонено порозуміватись по українськи тільки по польськи. Наші протести не помагали. Коли ж на другий день приходили урядовці в ціли інформацій, як поступити з видачею товарів для кооператив і приняття продуктів від кооператив, що приїхали з далекої віддалі, дижурний поліції, як також комісар заявили д-ру Прибитківському, що поліцію ніщо не обходить, що буде з ПСК, бо тут ходить про особи політично заанґажовані та що евент. втрат покривати не будуть. Дві години ПСК був дійсно зачинений.

Факт ревізії в ПСК спричинив ріжні здогади. Одні казали, що Союзові вкрадено готівку, другі казали, що щось мусіло статися, коли ревізія відбулася в ПСК і т. д. Після звільнення деякі жиди казали: „Мнейшосць народова рувноуправньона". Треба також додати, що декотрі з жид. купців затирали вже руки: мовляв, забракне одного конкурента.

Про причину ревізії говорять ріжно. Одні, що це донос таки „своїх", другі знов кажуть, що це було у звязи з тим, що якраз в цім дні зїзжалось аж чотирох воєводів на нараду до Ярослава. Із тих запитів, які ставились задержаним, можна було вичитати, що з основанням ПСК рух українців у Ярославі оживився, треба було отже щось в цім напрямі зробити. Дивно тільки, що поліція мусіла перевести ревізію так нагло, що навіть суд не мав часу видати відповідні зарядження.

Забраних річей до цеї пори ще не віддала поліція, приобіцяла це зробити протягом кількох днів. Нехотячи названі вгорі особи через ревізію стали посуджені в „геройстві", а польські часописи готові принести ще одну вістку про ліквідацію „української боївки".

От у яких відносинах ми живемо. Навіть кооперація українського населення Ярославщини нашим сусідам немила, а тому треба щось робити. Але український кооператор не дасться застрашити навіть ревізіями й буде дальше послідовно працювати в користь економічно визискуваного народу, послугуючись до цього законними засобами, які обовязують усіх горожан держави.

Військова амнестія на Мадярщині.

З нагоди десятиліття влади Гортія, у Мадярщині проголошено військову амнестію для вояків і старшин, що провинились і були засуджені на кари. Переведення амнестійного закону доручено міністрові краєвої оборони. Від дня амнестії анульовано також деякі роди кар взагалі. а для старшин за дисциплінарні провини залишено тільки кару деґрадації.

Політичне вбивство!

Польські часописи повідомляють, що в ночі з суботи на неділю доконано в Комарові (пов. Сокаль) убивства, яке нібито виглядає на політичне. А саме до комарівського господаря Петра Сапеги прийшов молодий чоловік і спитався, чи є його син Іван, що працює в Т-ві Школи Людов-ої. Сапега відповів, що сина нема. Тоді невідомий вийняв револьвер і тяжко ранив Сапегу, опісля пустився тікати. Коли перескакував через пліт, посипалися на нього кулі. Найправдоподібніше стріляли це люди з дому Сапеги. Одна куля ранила смертельно невідомого. Він доволікся до шопи й там укрився в соломі. Прийшли люди й поліція, одначе ранений не хотів нічого зізнати. При ньому найшли револьвер сист. Маузера й 7 набоїв. Перевезений до шпиталю помер. Називається мабуть Ярмолюк.

За український памятник у Ґмінді.

Уконституування комітету у Львові.

З ініціятиви Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові заснувався на днях окремий комітет для здвигнення українського памятника у Ґмінді (Австрія) на місці великого цвинтаря наших переселенців, що його тепер перробляють на парк. Само Товариство Охорони Воєнних Могил не може займатися справою памятника в Ґмінді, бо статутово може працювати тільки на території польської держави. Головство отсього комітету згодився приняти Преосв. еп. д-р Іван Бучко, що вже від довшого часу цікавиться справою памятника в Ґмінді, заступником голови комітету є о. проф. Ст. Шпитковський, касієром д-р Ю. Шепарович, секретарем д-р Ів. Німчук.

Тому, що у Відні не вдалося основати комітету, якому — з природи річи — найлекше було б занятися справою памятника в Ґмінді (очевидно, при матеріяльній допомозі краю), львівський комітет матиме нелегке завдання довести справу до кінця. Комітет звернувся вже до нашого адвоката у Відні д-ра Назара Світлика з проханням обняти юридичну сторону справи і поробити всі потрібні заходи іменем комітету перед австрійськими властями. зокрема ж перед громадським урядом у Ґмінді. Крім того комітет стоїть у тісному звязку з парохом нашої церкви у Відні, о. д-ром Мироном Горникевичем, якого просить також помочи в цій справі.

В найближчих днях комітет звернеться до нашого громадянства в краю, а зокрема до всіх бувших ґміндівців, з покликом складати жертви на будову українського памятника у Ґмінді. Не сумніваємося, що українське громадянство, розуміючи вагу такого памятника на чужині, піде назустріч змаганням комітету і поспішить з лептами на отсю гарну ціль.

Уневажнення вибор в в окр. Ґнєзно.

Найвищий Суд уневажнив вибори в 33. виб. окрузі (Ґнєзно), признаючи, що вибори були безправні, тому що комісія відкинула листу ППС.

Відкинення виб. протестів.

Виборчий Суд відкинув виборчі протести, що їх внесли: 1) ХД і українці в виборчому окрузі ч. 49 (Самбір. Ліско, Рудки) проти вибору пос. Бурди. 2) Протест ППС проти виборів у Островю Познанськім. 3) два протести ППС і два протести „Католицького Зєдинення"" проти виборів у Тешині, 4) протест ППС проти виборів в окр. місто-Львів.

Ґанді ставить ультімат.

„Дейли Телеграф" повідомляє, що Ґанді поставив індійському віцекоролеві 8-денний ультімат для виконання ухвал нац. конгресу. Колиб ультімат відкинули, то Ґанді порішить що індійці мають робити, щоби вимусити на віцекоролеві виконання домагань. Приноровили би: податковий страйк, бойкот адм. урядовців, спротив населення проти адм. розпорядків влади. Ґанді заявляє в ультіматі, що ніякий індієць не може й не буде почуватися анґл. горожанином, лише горожанином незалежної Індії. В Дельгі утворилася комісія з 29 провідників інд. партії. що має радити над поширенням політ. автономії та признанням Індії домініяльного статуту.

НОВИНКИ

— **Дешеві книжки** (від 25 до 60% знижки) Протягом місяця березня продають по знижених цінах великий вибір книжок **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка і Канцелярія Т-ва „Просвіта", Львів, Ринок 10.** Катальоги висилають на бажання безплатно. 1530

— **Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові** (вул. Чарнецького 24) мав у місяці лютім 80 чисел (933 предметів) приросту до загального числа 20.067 включно. Жертводавцями були пп.: д-р Барвінський Б., Бігавський М., Василик І., д-р Волошин М., проф. Гайдучок С., д-р Геринович В., Дронь М., Дудко Ф., проф. Залеський Т., д-р Іванець І., Качурець Д., Кипріян В., д-р Коцюба М., Коцюба С., акад. Крилов М., д-р Куренський М., д-р Левицький В., дир. Лазорко М., Мельничук М. і Я., інж. Озаркевич І., інж. Пастернак С., д-р Старосольський В., акад. Студинський К., Сушко Р., проф. Тиховський В., проф. Филипчук І., Фіголь Д., інж. Целевич К. (інтересна збірка йорданських соломяних хрестиків з Угнівщини), акад. Щурат В. Управа Музею складає їм усім за це щиру подяку. Музей відвідало в лютім 57 осіб, у тому 2 шкільні прогульки. Відвідувати можна щодня від 8—13 год., в неділі і свята від 10—12 год. — **Я. П.**

— **На розбудову Нац. Музею зложили:** інж. В. Рижевський 100 зол., о. кан. А. Зубрицький 107 зол., інж. В. Васильківський з Ковеля 50 зол.; Наталія Волосинська з Потока Зол., Шубертова Юлія, інж. Капуста, В. Левицький Д. і М. Чубаті і о. В. Сухий по 10 зол.; О. Сальо 5 зол., І. Боднар з Тернополя 2 зол., Ю. Шкрумеляк 3 зол.; д-р Т. Ваньо із Золочева приступив до членів Комітету з уділом 500 зол.

— **Можна впасти аж так низько?** До новинки поміщеної під таким заголовком дістала наша редакція таке вияснення: В 45. ч. Вашого часопися з дня 28. II. 1930 р. появився допис із Кракова п. з. „Можна впасти аж так низько?" Через те, що товариш Станецький Володимир сам не міг приїхати на час вписів до Кракова, просив мене, як місцевого, полагодити вписові формальности. Рівночасно я вписував також кількох товаришів поляків і через неувагу вписав Станецькому в рубриці народности і мови замість „українська" — „польська". Товариш Станецький не поносить в цьому ніякої вини, тим більше, що вписові карти ним особисто виповнювані протягом 5 літ завжди мають в рубриці народности і мови — „українська". Вину в цій справі поношу тільки я, а властиво моя неувага, а тов. В. Станецький є зовсім невинний. З поважанням Богдан Фіяла, абс. мед. Краків 1. III. 1930. — Як бачимо, в цій прикрій справі не винуватий п. В. Станецький, який був жертвою непорозуміння, ані наша редакція, яка помістила допис із підписами 5 студентів, що брали на себе відповідальність за правдивість допису.

— **Підозрілий напад на дівчину в Перегінську.** Дня 28. II. сталася в Перегінську така пригода: Дівчина-служничка 12—13-літня Зося П., ішла в год. 3. попол. до склепу по цукор. По дорозі поміж хатами побачила чоловіка зі сивою бородою, в чорнім убранню, з мішком на плечах. Він крикнув за нею: „Дівчино, купи мені за 20 сот. папіросків!" Дівчина підійшла до него, а він рукою заткав рот, вхопив за шию і потягнув на луг. Тягнув яких 50 м. Під берегом спитав: „Хочеш жити?" І в його руках блиснув ніж. Дівчина якось викрутилася і берегами утекла до Небилова. В дома довго не могла говорити. Як скинула вовняну хустку, побачила, що ліва коса на яких 10 цм. відтята, а хустка розрізана. Той осібняк говорив по українськи, середнього росту, а подібний був на жида. Через свою подібність до жида, дівчина підійшла до нього, бо думала, як каже вона, що то сусідній жид. Нині до села приїхали цигани і є підозріння, що той напад виконав циган, який певно хотів нясилувати малолітню дівчину.

— **За основання „Українського Фотографічного Т-ва".** Майже неможливо уявити собі нинішне культурне життя без фотографії. Гіґантичний розвиток кіна, природничі науки, медицина, техніка, астрономія, криміналістика і т. д. де незаступиме місце займає фотографія. З винаходом дешевого, для всіх приступного фотографічного апарату поширилась незвичайно по цілому світі аматорська фотографія, потягаючи за собою розвиток величезного промислу та своїми осягами здвигаючись на верshки справжнього мистецтва. Сама аматорська фотографія є дуже милою, поважною розривкою чи спортом, якби хто хотів назвати. Утревалювання особистих споминів, милих або важних моментів із життя, можливе легким і недорогим способом. А особливо у нас, краса наших гір, чар старих церков, народня ноша, ріжні побутові обходи, усе це аж проситься на фотографічну пластівку. Не згадуючи вже про можливість заробкування вивченим фахівцям-фотографам, яка то ділянка ціла у чужих руках. У нас на цьому полі зовсім глухо, брак організації, фахового товариства і ми тут припізнились як усюди. Тому бажаємо одинцем блукаючих аматорів злучити в Товаристві, якого перші Конституючі Збори цим оголошуємо. Товариство дасть нам безчисленні користи, передусім спільну науку та пораду, курси, відчити, виставки, бібліотеку, фото-часописи. Є виглади видавати навіть власний часопис. Тому проситься про численну участь аматорів і прихильників фотографії. Установчі Збори відбудуться дня 6. III. ц. р. в осібній салі каварні „Народної Гостинниці" в год. 19. (7. веч.) із таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання статута. 3) Вибір виділу. 4) Вільні внесення. 5) Закриття Зборів. — **Д-р С. Дмоховський,** голова ініціят. гуртка.

— **Траґічне весілля.** У Сврі недалеко Свенціян відбулось весілля. Перед вечером кільканадесять гостей ідучи на це весілля, хотіло скоротити собі дороги і тому порішено переїхати

через Свірське озеро, покрите ледом. У хвилині, коли вози опинились на середині озера, лід заломався і 35 осіб пішло на дно. Урятувався тільки один парубок, який пішов зараз на весілля і повідомив про все, що сталось на озері.

— **З життя української еміграції в Празі.** Дня 6. березня 1930. у великій салі геологічного інституту в Празі в год. 11. відбудеться Святочна Академія для вшанування 80-літнього ювилею народження президента ЧСР Т. Г. Масарика. Академію влаштовує сенат і професорський збір Українського Університету в Празі. У програму входить реферат проф. д-ра І. Мірчука, промова ректора та концерт „Українського Академічного Хору"

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 3. березня п. р.: за масло експортове солене й несолене пріма по 5·30 зол. за кільограм; за літру молока 0·3? зол. за літру сметани 1·80 зол.; за копу яєць 5·40 зол.

Крок вперід.

Спільні жертви та спільно пролита кров в імя якоїсь ідеї є і будуть все тими найміцнішими вузлами, що дану націю звязують в одно ціле, в одну пронятy спільними почуваннями і стремліннями сімю. Величні хвилі в житті одної чи другої нації, хвилі, що вимагають її спільних, великих зусиль, напруження всієї волі, безнастанних жертв і потоків крови трапляються рідко, але память про них, на якій твориться національна традиція, розвивається культ національних героїв і пієтизм до тих, що йшли в її переді є завсіди невичерпаним скарбом науки для чергових поколінь і джерелом розради навіть у найбільш важких моментах її буття.

Для всякої державної нації історична традиція, пошана до своєї минувшини має першорядне значіння для націїж недержавної, переїханої важким колесом історії, значіння цих чинників є без порівняння більшим. Це нам, українцям потрібно усвідомити собі передовсім.

Та на жаль, у нас досі бодай нема належного зрозуміння, яку ролю в нашій теперішности, яку особливо в будучности повинна мати історична традиція, плекання пошани до нашого минулого. В чому лежить причина цього явища, чи в „обставинах" чи в нашій психіці, сказати важко, але цього факту заперечити не можна.

І коли в жовтні минулого року почав появлятися місячник „Літопис Червоної Калини", який поставив собі саме за ціль розбуджувати зацікавлення і пошану до своєї історії, до свойого минулого, то це в наших відносинах треба уважати дійсно за факт великого значіння. Та що дивніше, то „Літопис" не тільки появляється, але й стає кріпко на ноги... „І коли ми — говориться в одному комунікаті Видавництва „Червона Калина" (Літопис Ч. К. 1930., ч. І. стор. 8.) — приступали перед трьома місяцями до видавання періодичного журналу „Літопис Червоної Калини", то ми добре передумали цю справу. Ми знали, що громадянство піддержить цей журнал. Так і сталося. Дотеперішнє число передплатників *це небувалий осяг в нас*. Видавництво вже є в спромозі продовжувати видавання журналу".

Такою мовою не заговорило в нас досі ні одно видавництво. Навпаки, всі вони нарікають на недостачу зацікавлення нашого громадянства своїм друкованим словом, своєю пресою і літературою, на брак підтримки з його сторони. Отже ясно, що зацікавлення „Літописом" має свої глибші причини, а вони лежать у тому, що українська суспільність починає розуміти вагу тих завдань, які він переняв на себе. І це є вже великий крок вперід.

Але це ще не все. Видавництво „Ч. К." є вже в спромозі продовжати видання журналу. Та цього мало. Воно повинно мати не тільки спромогу видавати далі цей журнал, але розширити його, збільшити, зробити його дійсно богатим джерелом науки для сучасних і наступних поколінь і необхідним журналом для кожного національно думаючого українця.

Навіть побіжний перегляд пяти чисел „Літопису" може переконати всякого, що він з перенятих на себе зобовязань по силам вивязується. Ряд статтей, що освітлюють ріжні моменти наших останніх визвольних змагань, короткі оповідання з пережитого нашими геройськими військами, замітки, документи і світлини роблять цей журнал цінним вкладом у нашу історію взагалі, а в історію нашої визвольної війни зокрема.

Одначе слід піднести, що „Літопис" попри свої добрі прикмети, має й деякі хиби, а найважнішою з них — за малий обєм. Так дійсно, це велика хиба. Бо подумаймо, що в нас немає більше подібних органів, не має ріжних грубих „Архівів", в яких наше недавно-минуле освітлювали би зі всіх сторін, а зате є в нас тисячі людей, що брали участь у будуванні третьої української держави, людей, яких обовязком є, поки не забулось, списати і опублікувати перебуте, пережите і передумане. Все те поволи повинно знайтися в „Літописі", але все те вмістити іззa своїх розмірів він не в силі.

Та може бути, що тут беремо наслідки за причини, може бути, що „Літопис Червоної Калини" тому такий худощавий, (всього 24 сторінки чвертки), що в нас взагалі мало охочих до писання. Але можливо, також, що наш загал, а особливо учасники визвольної війни, тому не беруться за перо, що не мають де містити написаного, коли в „Літописі" „бракне місця".

На це є тільки одна рада: Учасники подій 1914—1920 рр. нехай візьмуться за працю і спишуть свої спогади та вишлють до редакції „Літопису", адміністрація „Літопису" нехай розширить його обєм, а українська суспільність його підтримає.

І ще одно. Поява „Літопису" послужить для багатьох товчком до вивчення історії цього величнього періоду в нашій новітній історії. Він крім того може послужити центром для обєднання всіх зацікавлених цією справою. Подібно як істнують літературні обєднання для „Літопису" може створитися історичне обєднання, до якого повинні належати всі, кому не байдуже, чи події 1914—1920 рр. перейдуть в нашу історію в освітленні наших ворогів, як вияв анархії, бунту хлопства, або „мелко буржуазний" рух, позбавлений всякого співчуття в широких народніх масах, чи займуть належне їм місце як свідомий і сильний вияв волі нашої нації до створення власної державности на всій українській національній території.

Д-н.

З судової салі.

За українську приватну науку

Ще минулого року селяни Хмелівки під Володимиром Вол. почали приватно вчити своїх дітей — групами по 9 душ, запросивши собі за окрему платню вчителя-українця. Це не подобалось місцевому пшодовнікові поліції і він заборонив науку, а селян подав до суду. Хоча заст. шкільного інспектора Яблоновський казав селянам, що дітей вільно вчити згідно з істнуючими приписами, то на суді шкільний інспектор Куделя заявив, що наука ведеться безправно і просив селян укарати. Суд наложив тоді кару на Василя Прокопчука 25 зол. з заміною на 5 днів арешту за відпущення свого дому на „тайну" приватну школу.

Цієї осени селяни с. Хмелівки знову почали так само вчити дітей і запросили до науки студента-медика з Галичини, п. Білозора. Ходило 6 дітей до хати того-ж Прокопчука, а других 7 до хати Михайла Паламарчука. Хоч ці діти мають по 3 і пів до 4 км. до польської школи, але пшодовнік знов заборонив їм науку, кажучи, що провадити „тайне" приватне навчання — то все одно, що робити горілку або гроші (!). Справа пішла знов до суду. В дні 4. січня 1930 р. підчас розправи Прокопчук заявив: Карайте мене, чи не карайте, а я вчив дітей і далі буду: до шкільного інспектора батьки дітей ще у вересні 1929 року зложили десять прохань але відповідь (відмовну) мали тільки ті, котрим ближче до польської школи; кому-ж далі — жадної відповіди не дістали й досі, а доступити до нього трудніше, як до президента. То щож — діти мають лишитись без науки? Між тим у Володимирі українське громадянство так-ж приватно вчить своїх дітей і ніхто їм не боронить, та й сам шкільний інспектор Куделя ствердив їхній делеґації, що до девятего дітей вільно вчити вдома; в склад делеґації входили тоді: д-р А. Річинський, Олекса Бундь і Петро Каркушевський, всі з Володимира й обвинувачений просив покликати їх як свідків. Врешті Прокопчук заявив судді, що краще погодиться сидіти в тюрмі, але щоб його діти вчилися, бо так їх лишити не може. На це представник інспекторату заявив, що без дозволу влади не вільно вчити ані одної дитини (?). Суд справу відложив для переслухання як свідків шкільного інспектора Куделі і д-ра Річинського на доказ, що інспектор Куделя говорив володимирській делеґації про істнування міністерського розпорядку, на підставі котрого вільно вчити приватно до 9 дітей.

Тепер обвинувачені з арт. 290 к. к. селяни чекають нової розправи. Треба зазначити, що с. Хмелев зложило шкільному інспекторові ще 6. XII. 1929. також прохання про дозвіл відкрити приватну школу, але й на це відповіди досі не дістали. Звернулися вони були й до старости Трояновського (теперішнього львівського віцевоєводи) зі скаргою, що поліція забороняє приватне навчання, але староста сказав їм, що не вірить у те, аби якийсь студент з Галичини їхав на Волинь тільки дітей вчити; на його думку в селі провадиться певно протидержавна партійна аґітація, а взагалі з Галичини на Волинь він нікого не пустить. Колиб староста був певний, що справа йде тільки про науку, то дозволив би вчити навіть чотири рази по девять, а так — не вільно.

Маючи судову розправу, ще й у такій засадничій справі, як приватне навчання української дітвори, селяни с. Хмелева ще в грудні мин. року просили помочи посла Павла Васильчука; той обіцяв вислати від Українського Клюбу оборонця, але поїхав і...про справу забув. Перед розправою писали також до адв. Самійла Підгірського в сусідньому Ковлі, обіцяючи йому навіть заплатити якусь невелику суму, але безуспішно.

Справа має характер принціповий і селяни, що вже два роки вперто боронять свого права — вчити дітей по українськи і два роки вже їх за це судять, могли би здається, сподіватися помочі від всього українського громадянства. Просимо Українську Парл. Репрезентацію звернути увагу на цю справу, бо це обходить, зрештою **не тільки нас:** на Волині багато сіл хотіло би вчити своїх дітей по українськи і вперто стоятимуть за це своє право; але як стануть їх волочити за це по судах, то мусить-же знайтися якийсь український адвокат, щоб їм допоміг!

Покривджений.

Засуд польського народнього діяча за спроневірення.

В четвер 27. лютого ц. р. відбулася перед окружним судом у Тернополі карна розправа проти громадського писаря Бортніка і начальника громади Янка Бяловонса з Ігровиці, пов. Тернопіль, обвинувачених прокуратурою за злочин спроневірення податкових грошей і грошей каси Стефчика в Ігровиці. Бортнік з Бяловонсом збирали — як це тепер діється всюди — податкові гроші від місцевих селян, але замісць віддати всі податкові гроші до скарбового уряду, присвоювали собі частину цих грошей і пропивали їх на спілку в шинках в Ігровиці і в Тернополі. В цей спосіб кількадесятьох селян потерпіло значні шкоди, бо скарбовий уряд домагається від них поновної заплати податків. Оба вони були також в управі польської каси Стефчика і там рівнож спроневірили значнішу суму грошей, що відкрив та устійнив ревізор кас Стефчика і сам зробив на них карне донесення до прокуратури в Тернополі. Рівночасно і повітовий виділ та староство перевели й від себе люстрацію громадського діловодства і викрили зловживання з податковими грішми. Обох засуспендовано і хоч вони були польськими діячами в українській громаді й вислугувалися старостві й повітовому виділові, то таки віддано їх до суду.

Всі зловживання ствердили свідки в слідстві й на розправі і трибунал по переведеній карній розправі видав присуд, котрим обох обвинувачених узнав винними злочину спроневірення згідно з актом обвинувачення й засудив Бортніка на 16 місяців, а Янка Бяловонса на 8 місяців тяжкої вязниці зі всіми обостреннями кари, які передбачує карний закон. Засуд зробив значне враження в польських кругах, бо Янко Бяловонс був здавна знаний на цілому Поділлі як найвидніший польський селянський діяч і промовець на всіх польських національних обходах і парадах і як довголітній співтовариш праці відомих перед війною тернопільських діячів: бувшого вшехпольського посла Заморського й бувшого волинського воєводи Сроковського, а після війни бувшого вшехпольського сенатора д-ра Орлінського. Про нього писали також брошури, а польські ілюстровані часописи подавали нераз його світлину та ставили як примір, гідний до наслідування. Засуд за звичайні кримінальні вчинки такого визначного діяча (промовляв навіть у Варшаві на великих зїздах від польського „кресового" селянства), як Янко Бяловонс, є великою компромітацією польського народового табору, бо судова розправа виказала, як низько впали його провідні люди. Тут не помогла й оборона був. посла Шміда і сам польський трибунал запроторив до криміналу чоловіка, якого ще не так давно славословило саме польське громадянство.

Дописи.

ЗОЛОЧІВ. (**Якими шляхами йде реклява деяких фірм**). Реклама рішає про успіх кожного підприємства. Без неї і найліпший інтерес не піде. Натомість з реклямою то і дрантива річ може принести великі зиски. Цю правду розуміють добре керманичі „Малопольського Звйонзку Стражи Пожарних", які є рівночасно власниками торговельного дому перепродажи пожарничих приладів під фірмою „Унія Стражацка". Для реклями орґанізують вони всякі „стражи пожарні", для реклями ви-

даютъ часописи „Валька з пожарем“, який даром розвішують по всіх трамваях, для реклями висилають умундурованих агентів на всякі курси і паради пожарників і збирають замовлення на сикавки то-що. Реклямa їде на велику скалю, а власники „Унії“ збирають з цього великі зиски, живуть не як пожарники, а як великі пани. Вони потрапили також втиснутися до урядів, надуживаючи урядові круги незвідомі обставин в пожарничім світі. Ці реклямісти, не звертаючи уваги на інші, дуже добрі фабрики сикавок і інших пожарничих приладів, вспіли вистарати собі документ, який нижче цитуємо: „Złoczów, dnia 3. stycznia 1930. Wydział Powiatowy w Złoczowie. L. 3996/29. Akcja przeciwpożarowa. Do Zwierzchności gminnych w powiecie. Wskutek reskryptu Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu z dnia 18. grudnia 1929 r. L. Ln 6373/29 zarządza się 1) Zwierchności gminne tych gmin, w których niema dotychczas ochotniczych straży pożarnych, zorganizują takowe przy pomocy Małopolskiego Związku Straży pożarnych we Lwowie, ul. Piekarska 26 najdalej do końca czerwca 1930 r. 2) Zwierzchności gminne obowiązane są spowodować, by istniejące i powstać mające straże pożarne zgłosiły swe przystąpienie do Małopolskiego Związku Straży Pożarnych we Lwowie, ul. Piekarska 26, a to celem otrzymania jednolitości obrony przeciw pożarowej. 3) Zwierzchności gminne zakupujące narzędzia pożarnicze, obowiązane są zwrócić się o poradę do M.Z.S.P., a to zarówno w interesie doboru odpowiednich przyrządów, jak i możliwej najtańszej ich ceny kupna. 4) Zwierzchności gminne powinne zaprenumerować czasopismo p. t. „Walka z pożarem“, którego roczna prenumerata wynosi 12 zł. 5) Zwierzchności gminne obowiązane są wstawić do budżetu na rok 1930/31 odpowiednie kwoty na subwencję dla M.Z.S.P. 6) Zwierzchności gminne obowiązane są donieść Wydziałowi powiatowemu do dwu tygodni, czy istnieje na terenie tamtejszej gminy ochotnicza straż pożarna, kto jest jej prezesem, ile liczy członków i czy posiada potrzebne narzędzia pożarnicze. Za ścisłe zastosowanie się do powyższych zarządzeń czyni się P. Naczelników gminy osobiście odpowiedzialnymi. Przewodniczący Wydziału Powiatowego D-r Dorosz“. — Покликання на рескрипт воєвідства вказує, що і в інших повітах цього воєвідства розіслано також такий документ до всіх громад.

РАВА РУСЬКА. (Свято „Просвіти“) Філія „Просвіти“ в Раві Руській святкувала при співучасти читалень району філії свято „Просвіти“. Свято почалося торжественною Службою Божою і панахидою за померших членів Т-ва „Просвіта“ в місцевій церкві, яку відправив о. Дороцький в асисті духовенства. По Службі Божій о. Дороцький виголосив дуже гарну проповідь, у якій ярко змалював значіння „Просвіти“ для українського народу. Пополудні в год. 15. в салі „Народнього Дому“ відбулася друга частина свята, яку відкрив голова філії інж. Терпелюк. Програма другої частини свята зложена була зі співів, музики й деклямацій. Співав хор читальні „Просвіти“ з Камінки-Боброїдів і хор читальні „Просвіти“ з Камінки-Старе Село. Кілька вязанок українських пісень відограла дута орхестра читальні „Просвіти“ з Немирова, зорганізована проф. Іваном Кипріяном. Ціла орхестра виступила на сцену в козацькій ноші і вже сам її вигляд підбадьорив присутніх, а відіграні пісні зворушили глядачів так, що декотрим з радости покотилися сльози по лиці. Деклямацію п. з. „Чесному Соборові Просвіти“ віддала п. Демчина Пелягія, декльматорка з читальні „Просвіти“ в Камінці-Боброїди, а деклямацію п. з. „Дитячий привіт“ віддав 10-літній Лопницький з читальні „Просвіти“ в Білій. Свято закінчено національним гимном.

Учасник

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Записки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Том CL. Праці філологічної та історично-філософічної секції під редакцією Кирила Студинського й Івана Крип'якевича. Львів, 1929. Стор. 458. Форм. вел. вісімки. Зміст: Мих. Грушевський: З нагоди 150-ої книги „Записок“; К. Студинський: Наукове Т-во ім. Шевченка (1873—1928); Амвр. Андрохович: Львівське „Studium Ruthenum“ (кінець); І. Крип'якевич: З пограничної українсько-московської переписки 1649—1651 р.; Андрій Лунів: „Любича-Князі“. Причинки до історії сіл волоського права в Галичині; А. Андрохович: „Іллірійська“ друкарня і книгарня Осипа Курцбека 1779 1792 та її звязки з угорською і галицькою землею (Причинок до історії друкарства кирилицею у Відні); Мих. Возняк: Апологія кирилиці Дениса Зубрицького; В. Січинський: Сутиїська твердиня; Т. Коструба: Матеріяли до історії Чорткова; М. Андрусяк: До історії боротьби між П. Дорошенком та П. Суховієм у 1668—1669 р.; Я. Пастернак: Нові археологічні набутки українських музеїв у Львові за 1928 р.; Мих. Возняк: Із співаника Домініка Рудницького; І. Брик: Шафарик у ролі судді в термінологічному українсько-польському спорі 1849 р.; К. Студинський: Звязки Олександра Кониського з Галичиною в рр. 1862—1866 р.; Мих. Возняк: Ол. Кониський і перші томи „Записок“; Ф. Савченко: Справа про річну, таємну субсидію львівському „Слову“ (1875—1886); К. Студинський: Матеріяли до життєпису Фед. Вовка; Вас. Лукич-Левицький: П. Куліш і „Зоря“; Ф. Савченко: З „Україніки“ погодінського архіву; Симін Наріжний: „Україніка“ в Ческому Історичному Часописі; Портрети.

„Известия по русскому языку и словесности 1929 г.“ Том II. Книга 2. Издательство Академии Наук СССР. Ленинград 1929. Стор. 752. Форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

„Поступ“, вістник літератури й життя. Зміст: Портрет Ексц. Митрополита Андрея Шептицького; В. Клосовський: Святвечір на Радянщині (1—8); Ґ. Ф. Ле Форт: Святість Церкви (8 9); Е. Ростан: Самарянка; д-р Д. Олянчин: Участь і роля німецького війська в війнах Польщі з козаками; П. Бурже: „Дзвони“; С. Прюдом: Крила; Н. Кибалюк: З минулих днів; Ю. Кміт: При сконі; Дж. К. Честертен: Дух заперечення: П. Грабовський: Тебе забути нам; Aranus: Преса про пресу: Р. Зубик: Життя українців у Румунії; Е. Верґарн: Корабель; В. Заїкин: Французька праця про митрополита Андрея Шептицького: С. Прюдом: Тут на землі; З вічного міста; Бібліоґрафія.

„Український Інвалід“, місячний орган українських інвалідів на еміґрації. Рік V. Ч. 24—27. Дня 25. грудня 1929. Каліш.

„N a w o z y S z t u c z n e“, miesięcznik. Warszawa luty 193 . Nr. 2.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 4. березня, год. 7·30 веч. „Як гуляти, то гуляти“. Знижені ціни.

Малий Міський Театр:

Вівторок, 4. березня, год. 7·30 веч. „Свято кіс“.

Театр ревії „Гонг“ — в салі кіна „Кольосей“:

Вівторок, 4. березня, „Як жінка чогось забажає“. Дві вистави: год. 7·30 і 9·30.

Український Театр під управою Ів. Когутяка. 1518 5—?

Бол е хі в:
Второк 4/III — Король життя.
Середа 5/III — Жид Вихрест
Четвер 6/III — Пан Твардовський.

Д о л и н а:
Пятниця 7/III Король життя.
Субота 8/III — Пейсахова ніч.
Неділя 9/III — Маруся Богуславка.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Крилата фльота“ (з Рамон Новаром).
КАСІНО: Шахівниця сердець.
КОЛЬОСЕИ: Геройська стежа. Штукарі.
ЛЕВ: Голосово-звукова фільма. Галька (Монюшка).
МАРУСЕНЬКА: Пісня про отамана: Волга, Волга.
ОАЗА: Пристань мрій.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Дика орхідея“ (Грета Ґарбо).
ПАН: Дзвонар із Нотр Дам.
ПАСАЖ: Звуковий: Сигнал серед бурі. Іонтів тиждень, вж. комедія.
ПРОМІНЬ: Вежа кохання.
СІЯЛЕВЕ: Вуличний метелик (Анна Мей Вонг).
ФАТАМОРГАНА: Спортовець із любови (Бастер Кітон). Любов у природі.
ХИМЕРА Пат і Паташон як галетирі.
УТІХА: Дике кохання (Дольорес дель Ріо).

Програма радіо.

Вівторок 4. III. 1930

ЛЬВІВ. 17·45 Пополудневий концерт із Варшави 18·45 Всячина й концерт грамофонових плит, танкова та легка музика. 19·50 Трансмісія з познанської опери, опісля комунікати з Варшави.

Середа 5. III. 1930

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Краків** (312,8) 13·10 Трансмісія з Варшави. **Гельсінгфорс** (221,4) 13·25 Спів Аліді Кавпі. **Ляйпціґ** (259) 21·00 Інструменти доби барока. **Льондон** (356,3) 16·25 Клясична музика. **Берлін** (418) 17·30 Програма для молоді. **Стокгольм** (436) 19·30 Музика. **Рим** (441) 17·30 Концерт солістів. **Лянгенберг** (473) 12·10 Грамофонові плити. **Прага** (487) 16·30 Слуховище. **Міляно** (501) 17·00 Радіоквінтет. **Брюссель** (509) 18·00 Радіотріо. **Відень** (516·3) 17·10 Програма для молоді. **Мюнхен** (533) 16·30 Радіотріо. **Будапешт** (550) 9·15 Військова орхестра. **Москва** (825) 20·30 Концерт для мас **Ленінград**(1000) 13·45 Грамофонові плити. **Харків** (1304) 19·00 Мішаний концерт. **Париж** (1725) 16·45 Концерт

Четвер 6. III. 1930.

Варшава (1411,7) 17·45 Концерт з Кракова **Гельсінгфорс** (221,4) 19·00 Симфонічний концерт. **Льондон** (356,3) 16·45 Квінтет Бровна. **Берлін** (418) 16·30 Пісні Брамса (співає Веля Гохратер). **Стокгольм** (436) 19·50 Концерт солістів. **Лянгенберг** (473) 20·00 Концерт з Дортмунду. **Прага** (487) 11·00 Військова академія в честь Масарика. **Міляно** (501) 17·00 Радіоквінтет. **Брюссель** (509) 19·30 Грамофонові плити. **Відень** (516,3) 11·00 Капеля Сільвінга. **Будапешт** (550) 16·00 Мадярські пісні. **Москва** (825) 15·30 „Евген Онігін“ Чайківського. **Ленінград** (1000) 13·00 Грамофонові плити **Харків** (1304) 19·00 Трансмісія з закорд. станції.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.